

Odwodnienie

Beata, wt., 27/02/2007

- [Choroby](#)

Odwodnienie to bardzo niebezpieczny stan dla zdrowia żółwia. W warunkach naturalnych zwierzę potrafi znaleźć źródło wody lub odpowiednie schronienie podczas suszy. W niewoli zdane jest na nas i na to co mu oferujemy, na ogół też nie ma możliwości znaleźć odpowiedniego schronienia aby zapobiec dalszej utracie wody. W efekcie może dojść do postępującej utraty płynów z organizmu i poważnych objawów chorobowych.

Przyczyny odwodnień u żółwi lądowych

Odwodnienie jest objawem, a nie chorobą. Jest jednak stanem patologicznym związanym z niewłaściwymi warunkami hodowanymi lub(i) może być następstwem pewnych chorób.

Odwodnienie w najprostszej formie zachodzi w przypadku niedoboru świeżej wody, zbyt niskiej wilgotności otoczenia, zbyt wysokiej temperatury, ale może być też efektem niewłaściwej (zbyt obfitej w białko) diety prowadzącej do uszkodzenia nerek, a zaburzenia w ich pracy mogą spowodować właśnie stan odwodnienia. Może ono być także efektem innych chorób np. infekcji, zapalenia płuc, czy zaburzeń żołądkowo-jelitowych. Stan ten może mieć zatem utajoną przyczynę, którą należy poznać w celu podjęcia właściwego leczenia.

Nierzadkie są przypadki odwodnień żółwi utrzymywanych w pokojowej temperaturze w sezonie zimowym i próbujących hibernować. W efekcie długotrwałego snu w warunkach temperatury zbyt wysokiej aby mogła nastąpić hibernacja i niejednokrotnie przy obniżonej wilgotności (typowej dla mieszkań w sezonie grzewczym) dochodzi do postępującej utraty płynów przez żółwia, co może się skończyć poważnym odwodnieniem. Nie można zatem dopuszczać do takich wydłużonych okresów nie pobierania wody przez żółwia.

Odwodnienie może być trojakiego rodzaju:

Rodzaje odwodnień u żółwi lądowych

IZOTONICZNE

Może stanowić następstwo: biegunki, wymiotów, krwawienia lub uszkodzenia tkanek.

HIPOTONICZNE

Jest związane z wydłużającą się anoreksją.

HIPERTONICZNE

Wiąże się z utratą płynów lub niezdolnością do picia.

Na odwodnienie narażone są szczególnie młode żółwie z uwagi na cieńszą skórę i pancerz, i w efekcie zwiększoną utratę wody poprzez transpirację, a nadto z powodu mniejszej pojemności pęcherza, a tym samym krótszy okres dopuszczalnych niedoborów wody. Znane są przypadki odwodnienia się młodych żółwi nawet pomimo zapewnienia im stałego dostępu do wody – z powodu zbyt niskiej wilgotności otoczenia podczas snu. Żółwie te nie ruszały się z miejsca z nastaniem dnia, co w efekcie pogarszało sytuację. Dlatego pomimo zapewnienia naczynia z wodą należy zwracać baczna uwagę na wilgotność w miejscu spoczynku, szczególnie młodych żółwi. Dobrze jest monitorować jej poziom za pomocą higrometru. Powinna ona być utrzymywana w granicach 60-75%.

Zaleca się w tym celu spryskiwać obficie podłoże, a nawet umieszczać stale wilgotną gąbkę w kryjówce żółwia, aby zapobiec tego typu przypadkom. Gąbkę należy umieścić jednak poza zasięgiem żółwia, aby zapobiec rozszarpaniu i połknięciu jej fragmentów. W przypadku młodych żółwi zaleca się nawet codzienne kąpiele. Podłożem, które - poza szeregiem innych zalet - zapewnia najlepsze właściwości pod tym względem jest ziemia lub darń. Regularnie podlewana utrzymuje stale wysoki poziom wilgotności powietrza.

Symptomy odwodnienia

Początkowo odwodniony żółw reaguje wyraźnym ożywieniem na pojawienie się wody. Pierwszymi symptomami mogą być także: sucha, pomarszczona skóra, zapadnięte oczy, a także brak apetytu i apatia oraz suchość błon śluzowych. Brak apetytu wiąże się z tym, że układ trawienny żółwia potrzebuje płynu w procesie trawienia i jeśli jest go za mało - pobiera wodę z innych kluczowych systemów. W ten sposób głodówka może być u żółwia jedynym sposobem ochrony. Jednakże po przywróceniu właściwego poziomu wody w organizmie żółw może wciąż odmawiać przyjmowania pokarmu i może zająć konieczność przymusowego karmienia, ale w każdym wypadku należy najpierw nawodnić zwierzę, nigdy zaś nie wolno rozpoczynać karmienia przymusowego bez uprzedniego nawodnienia. Opisany przypadek jest już poważniejszy i wymaga pilnej interwencji weterynaryjnej. Innym symptomem może być również utrata masy ciała.

Znaczne odwodnienie jest stanem bardzo poważnym i może prowadzić do szoku ustrojowego lub stanu zaburzeń równowagi kwasowo-zasadowej i akumulacji kwasu, określanego jako **kwasica** lub **acydoza**. Objawami acydozy są: osłabienie, apatia, dezorientacja, drgania mięśni, mimowolne ruchy ciała, arytmia serca, a nawet śpiączka.

Kolejne krytyczne zagrożenie wiąże się z nagromadzeniem w ciele produktów przemiany materii. Jednym z nich jest stan określany jako **uremia (mocznica)** charakteryzujący się nadmiarem mocznika, kreatyniny i innych końcowych produktów metabolizmu białka i aminokwasów. Jest ona często także efektem choroby nerek.

Podczas stanu odwodnienia wzrasta poziom mocznika we krwi, zaś nadmiar kwasu moczowego wytrąca się w cewkach moczowych i innych miejscach ciała. Podstawowa funkcja filtracyjna nerek ustaje i ostatecznie następuje ich martwicze zwyrodnienie. Podczas analizy pośmiertnej widać, że uszkodzone w ten sposób nerki są na ogół powiększone i przesiąknięte żółto-brązowym osadem kwasu moczowego.

Leczenie odwodnienia u żółwi

Każdorazowo może okazać się konieczne poddanie stanu odwodnienia żółwia ocenie weterynarza, której dokonuje się za pomocą analizy próbki krwi. Leczenie często wymaga podawania doustnie wody za pomocą plastikowej strzykawki, gdyż żółw może nie być w stanie pić samodzielnie nawet pomimo silnego odwodnienia. Wówczas właściwą dawkę wody powinien ustalić weterynarz, lecz przyjmuje się, iż jest to 2% masy zwierzęcia w stosunku dobowym. Większa ilość może być zabójcza, ponieważ organizm żółwia jest w stanie poradzić sobie tylko z określoną ilością wody na dobę.

Bibliografia:

- [1] Divers S. J.: *Emergency care of the critically ill tortoise*;
<http://www.deanclouseprep.gloucs.sch.uk/chelonia/testudo/articles/divers2.htm>
- [2] *Dehydration in Reptiles – Guidelines for Offering Fluids FAQ*;
<http://www.triciaswaterdragon.com/hydrate.htm>
- [3] <http://www.sulcata-station.org/hatchfail.html>
- [4] Highfield A. C.: *Observations on Dehydration in Reptiles*;

Odwodnienie

Opublikowane na Żółwie lądowe, żółw stepowy i grecki (<https://www.zolw.info>)

<http://tortoisetrust.org/articles/dehy.html>

Adres źródła: <https://www.zolw.info/hodowla/choroby/odwodnienie>